

Saksbehandler: Margrethe Løgavlen

Telefon:

Kommuneadvokaten

Organisering av Rådgivende utvalg for inkludering og Rådgivende utvalg for klima og miljø - Folkevalgte organer, organisering, saksbehandling og reglement 2027 - 2031

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Organisasjonsutvalg		
Formannskap		
Kommunestyret		

Kommunedirektørens innstilling

1. Med hjemmel i kommuneloven § 5-7 femte ledd nedlegges Rådgivende utvalg for integrering og Rådgivende utvalg for klima og miljø fra valgperioden 2027.
2. For å sikre fortsatt medvirkning og innhenting av relevante innspill innføres fast innbyggerhalvtime i kommunestyret.
3. Hovedutvalgene skal innenfor sine ansvarsområder arbeide aktivt med involvering av organisasjoner, interessegrupper, fagmiljøer og enkeltpersoner i saker der dette vurderes som hensiktsmessig, og legge til rette for medvirkning i større plan-, utviklings- og strategisaker.

Det vises til de vurderinger og den begrunnelse som fremkommer i saksfremstillingen.

Innkomne forslag:

Tegninger/øvrige saksdokumenter er tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

Kortversjon

Kommunen er en politisk styrt organisasjon og et eget rettssubjekt, hvor kommunestyret er kommunens øverste myndighet. Kommunedirektøren har et helhetlig ansvar som øverste administrative leder, og ansvar for at kommunen utvikler organisasjonen og tjenestene til beste for innbyggerne i samsvar med politiske vedtak og budsjett vedtatt av kommunestyret.

I kommuneloven er det regler for hvilke folkevalgte organer en kommune skal ha, jf. lovens andre del, kapittel 5 og følgende, som angir hvordan kommuner skal og kan organiseres.

Enkelte organer må kommunen ha. Det gjelder kommunestyre, formannskap (ikke for parlamentarisk styrte kommuner som i stedet har kommuneråd), kontrollutvalg og partssammensatt utvalg/administrasjonsutvalg. I henhold til kommuneloven § 5-12 er alle norske kommuner videre pålagt å opprette tre særskilte medvirkningsråd: eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd.

Færder kommune har i tillegg i inneværende valgperiode to ikke lovpålagte råd, som i perioden har endret navn til "Rådgivende utvalg for inkludering" og "Rådgivende utvalg for klima og miljø", og derav rent formelt er utvalg i henhold til kommuneloven § 5-7. Kommunestyret kan selv opprette utvalg for kommunale formål og for deler av den kommunale virksomheten. Utvalg må ha minst tre medlemmer. Kommunestyret kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge utvalg.

Kommunedirektøren foreslår at "Rådgivende utvalg for inkludering" og "Rådgivende utvalg for klima og miljø" nedlegges fra valgperioden 2027, - og at deres oppgaver kan ivaretas gjennom andre organer.

Innledning

Det vises til innledning i sak "Folkevalgte organer og organisering - Antall medlemmer i kommunestyret og formannskap". I sakens innledning fremkommer flere grunner til at omstillingsarbeidet i Færder 2030. Arbeidet innebærer både effektiviseringstiltak og nye arbeidsformer, omlegging til større og sterkere enheter og fagmiljøer, samt reduksjons av tjenesteomfang, i tillegg til en gjennomgang av den administrative organiseringen. I formannskapsseminar april 2026 ble det diskutert om omstilling også bør omfatte den politiske organiseringen.

I henhold til kommuneloven § 5-12 er alle norske kommuner videre pålagt å opprette tre særskilte medvirkningsråd: eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd. Færder kommune har videre hatt to råd, som i inneværende valgperiode endret navn til "Rådgivende utvalg for inkludering" og "Rådgivende utvalg for klima og miljø", da de etter kommuneloven må ha "utvalg" i navnet.

Av reglementet for "Rådgivende utvalg for integrering" § 1 fremgår at det er et rådgivende organ for kommunen, og at utvalget skal arbeide aktivt for at Færder kommunes helhetlige integreringsplan etterleves og følges opp, samt sikre åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i arbeidet med saker som er særlig viktig for integrering i lokalsamfunnet. Utvalget/rådet består av inntil ni medlemmer, hvorav tre representanter med vara er politisk valgte fra hvert av de tre hovedutvalgene. Videre inviterer kommunen Røde Kors, ungdomsrådet og idrettsrådet til å foreslå hver sin representant, samt at rådet/utvalget selv kan invitere tre representanter fra brukerorganisasjoner og med innvandrerbakgrunn.

Av reglement for "Rådgivende utvalg for klima og miljø" § 1 fremgår at det skal være en pådriver for kommunens klima- og miljøarbeid for å redusere utslipp av klimagasser og annen forurensning i kommunen, i tillegg til å arbeide for en bærekraftig bruk av naturressursene i kommunen. Utvalget/rådet skal bestå av ni medlemmer og ha følgende sammensetning, en representant fra

henholdsvis næringsliv, velforening og annen, samt to fra miljøbevegelsen og fire representanter fra det politiske nivå i kommunen, alle med vara.

Faktagrunnlag

L22.06.2018 nr. 83 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

LOV-2008-06-27-71 Plan- og bygningsloven.

Reglement for "Rådgivende utvalg for inkludering" og "Rådgivende utvalg for klima og miljø", vedtatt av kommunestyret.

Alternative løsninger

1. Rådgivende utvalg for inkludering og Rådgivende utvalg for klima videreføres for valgperioden 2027.
2. Rådgivende utvalg for inkludering nedlegges fra valgperioden 2027, Rådgivende utvalg for klima og miljø videreføres for valgperioden 2027.
3. Rådgivende utvalg for inkludering videreføres for valgperioden 2027. Rådgivende utvalg for klima og miljø nedlegges fra valgperioden 2027.

Vurderinger

De ikke lovpålagte "rådene/utvalgene" skal avholde møter i henhold til den politisk vedtatte møteplanen, og begge "råd/utvalg" skal holde formannskapet orientert om aktiviteten i rådet gjennom årsrapport. Siste har ett av "rådene/utvalgene" fremlagt årsrapport.

"Rådgivende utvalg for klima og miljø"

Av årsrapporten til "Rådgivende utvalg for klima og miljø" fremgår at det i inneværende periode, med ett år igjen, allerede har vært store utskiftninger av både medlemmer og varamedlemmer, på grunn av manglende valgbarhet (utflytting fra kommunen) og innvilgede politiske fritak etter søknader. Det har til nå vært 34 møter i perioden, ett av disse måtte avlyses på grunn av for mange forfall. Totalt i kommunestyreperioden frem til nå har det vært 64 forfall hvor det brukes vara i de fleste tilfellene. Bruk av vara har en direkte merutgift i tillegg til det administrative merarbeid.

Ved gjennomgang av årsrapport og protokoll fra møtene, er vedtaket fra "rådet/utvalget" i hoveddelen av sakene, at saken tas til orientering, at høringsuttalelse støttes eller at saken tas til orientering med mindre tilleggskommentar. "Rådet/utvalget" har ikke tatt opp saker på egen initiativ.

"Rådgivende utvalg for inkludering"

Da de ikke har avgitt årsrapport til formannskapet har administrasjonen gjennomgått protokoller fra gjennomførte møter, så langt i perioden 34. De seks medlemmene i "rådet/utvalget" har så langt i valgperioden hatt 40 forfall som utløser direkte kostnader ved bruk av vara, i tillegg til indirekte kostnader ved mer administrativt arbeid. Det har vært behandlet 71 saker, hvorav det er skrevet 25 uttalelser, der "rådet/utvalget" i de fleste tilfeller er enige med kommunedirektøren.

"Rådet/utvalget" har ikke tatt opp saker på egen initiativ.

Kommuneplanen samfunnsdel

Kommunestyret vedtok 18.03.2026 i sak KS-044/26, Kommuneplanens samfunnsdel, som erstattet kommuneplanens samfunnsdel fra 2018. Kommuneplanen er kommunens viktigste overordnede plan for samfunnsutviklingen de neste tolv årene. Planen gir retning for politiske prioriteringer, tjenesteutvikling og arealbruk i Færder kommune. Det er lovpålagt for kommunen å utarbeide og vedtak kommunplan, både samfunnsdel og arealdel med bestemmelser, jf. plan- og bygningsloven § 11-1. Av § 11-2 fremkommer videre blant annet;

"Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

...".

I forordet til kommuneplanens samfunnsdel heter det blant annet;

"I denne planen samler vi innsatsen vår om seks hovedmål:

- Vi skal legge til rette for en økt bolig- og befolkningsvekst*
- Vi skal styrke inkludering og deltakelse, særlig blant barn og unge*
- Vi skal utvikle et mer aldersvennlig samfunn*
- Vi skal ta vare på verdifull natur*
- Vi skal bidra til en frisk Oslofjord og levende vassdrag*
- Vi skal styrke næringslivet og legge til rette for flere arbeidsplasser.*

Dette er mål som henger tett sammen, og som vil prege utviklingen av Færder i årene framover. FNs bærekraftsmål ligger til grunn for prioriteringene våre. Vi skal utvikle kommunen på en måte som gir gode liv i dag – uten å ødelegge mulighetene for de som kommer etter oss. Det betyr blant annet at vi må finne en god balanse mellom vekst og vern, og ta vare på naturen og kysten som er en viktig del av Færders identitet. Færder skal være en kommune som er nær. Nær innbyggerne, og nær i samarbeidet med frivillighet og næringsliv. Framtidens velferd skapes i fellesskap og bygges på samarbeid, deltakelse og tillit. Derfor vil samskaping være en viktig del av hvordan vi jobber framover. Denne planen er resultat av bred medvirkning og stort engasjement. Den gir oss et solid grunnlag for å ta gode valg i tiden som kommer".

Videre heter det;

"FNs bærekraftsmål FNs bærekraftsmål danner det overordnede rammeverket for samfunnsutviklingen i Færder kommune. Målene representerer en felles global innsats for å sikre en bærekraftig fremtid, og er forankret i tre dimensjoner: sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft. I Færder er disse målene tilpasset lokale forhold og utfordringer, og de er integrert i kommunens langsiktige mål og strategier".

Kommuneplanens samfunnsdel utgjør kommunens overordnede plattform for samfunnsutvikling og legger føringer for alt arbeid i og for Færder kommune. Gjennom de seks hovedmålene i samfunnsdelen og FNs bærekraftsmål som overordnet rammeverk, er hensyn knyttet til inkludering, klima og miljø integrert i kommunens ordinære styrings- og beslutningsprosesser. Oppgavene som i dag er tillagt de ikke lovpålagte rådgivende utvalgene, vurderes derfor å kunne ivaretas gjennom kommunestyret og øvrige lovpålagte folkevalgte organer, de foreslåtte hovedutvalgene for valgperioden 2027, samt kommunedirektørens og administrasjonens arbeid.

Folkehelse, hvor integrering inngår, samt klima og miljøspørsmål vurderes i alle saker. I tillegg er integrering et særskilt område for Hovedutvalget for helse og sosial og klima og miljø et særskilt område for Hovedutvalget for samfunnsutvikling.

Erfaringene fra de siste valgperiodene, herunder inneværende periode, tilsier at behovet for de ikke lovpålagte rådgivende utvalgene ikke har vært tilstrekkelig dokumentert. Dette må ses i sammenheng med de direkte og indirekte kostnadene utvalgene medfører, samt utfordringer knyttet til rekruttering av medlemmer, oppmøte og behovet for bruk av vararepresentanter.

Det er samtidig viktig å sikre at innbyggere, organisasjoner og andre samfunnsaktører fortsatt har gode muligheter til å komme med innspill i saker som berører dem. Medvirkning og dialog foreslås derfor ivaretatt gjennom kommunens ordinære politiske og administrative strukturer, supplert med tiltak som gir bredere og mer direkte tilgang til de folkevalgte enn det de rådgivende utvalgene har kunnet tilby. Innføring av fast innbyggerhalvtime i kommunestyret vil gi innbyggere, organisasjoner og andre berørte aktører anledning til å fremme synspunkter direkte overfor kommunens øverste folkevalgte organ.

De foreslåtte hovedutvalgene skal i tillegg arbeide aktivt med å innhente kunnskap, erfaringer og synspunkter fra relevante organisasjoner, interessegrupper, fagmiljøer og enkeltpersoner innenfor sine ansvarsområder. Ved større plan-, utviklings- og strategisaker skal det legges til rette for åpne medvirkningsprosesser og målrettet involvering av berørte grupper. På denne måten kan medvirkningen ivaretas på en mer fleksibel og saksrettet måte, samtidig som flere stemmer gis mulighet til å bli hørt.

Ut fra kommunelovens system, Færder kommunes politiske og administrative organisering og de folkevalgtes ivaretagelse av sin ombudsrolle, mener kommunedirektøren at de roller og oppgaver som i dag er lagt til de ikke lovpålagte "rådene", "Rådgivende utvalg for inkludering" og "Rådgivende utvalg for klima og miljø", vil kunne bli ivaretatt uten at "rådene" videreføres.

Kommunedirektøren anbefaler at "Rådgivende utvalg for inkludering" og "Rådgivende utvalg for klima og miljø" nedlegges fra valgperioden 2027 og at det vedtas andre former for medvirkning.

Fremdrift

Organisasjonsutvalget innstiller til formannskapet, som innstiller til kommunestyret, kommunestyret fatter endelig vedtak, jf. kommuneloven § 5-7 femte ledd.